

บันทึกจากเวทีราชวิถีฟอรัมครั้งที่ 2
“The Siam Youth Forum”
วันพุธ ที่ 30 เมษายน 2551 บ้านราชวิถี
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ราชวิถีฟอรัมเป็นเวทีที่เปิดให้ผู้ที่มีความตั้งใจที่อยากช่วยกันพัฒนาสังคมโดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน แลกเปลี่ยนแนวคิด ประสบการณ์เพื่อความร่วมมือกันในสังคมไทย ราชวิถีฟอรัมครั้งที่ 2 ในหัวข้อ “The Siam Youth Forum” เป็นอีกเวทีที่รวมกลุ่ม/องค์กรที่มีเด็กและเยาวชนเป็นแกนนำ มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมกันสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคประชาสังคมในส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง เป็นอีกครั้งที่สำนักส่งเสริมประชาสังคมเพื่อการพัฒนา เปิดกว้างให้เยาวชนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้ เกิดความร่วมมือกันขับเคลื่อนของภาคประชาสังคมในส่วนประเด็นเด็กและเยาวชน

รู้จักกัน รู้จักงาน(อาสาสมัคร) และการพบกันขององค์กรแห่งความร่วมมือ

การรวมกลุ่มกันทำงานเพื่อสังคมเป็นสิ่งที่หลายคนต้องการผลักดันร่วมกันเป็นเครือข่าย กลุ่มเยาวชนเองก็เช่นกัน แม้ว่าแนวทางและวิธีการทำงานจะมีความแตกต่างกันแต่เป้าหมายไม่ต่างคือ ต้องการทำให้เรื่องราวดีให้กับสังคมภายใต้ประเด็นที่สนใจ เช่น จิตอาสา การให้เพื่อสังคม สิ่งแวดล้อม เรื่องเพศกับเด็กและเยาวชน โรคเอดส์ เป็นต้น ซึ่งแต่ละกลุ่มองค์กรมีลักษณะแตกต่างกันเข้ามารวมตัวกัน เช่น แบลคบ็อก YIY กลุ่มรักเขาชะเมา เยาวชนวีทิม กองทุนเวลาเพื่อสังคม องค์กรแพทย์ ดันกล้าแผ่นดิน สถาบันวิทยุออนไลน์ ดันกล้านิวส์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกลุ่มองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนและผลิตงานกิจการเพื่อสังคมดี ๆ จากภาคธุรกิจและภาครัฐ ได้แก่ มูลนิธิสยามกัมมาจล ศูนย์กิจกรรมเยาวชนเพื่อสังคม มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิฮอนด้า โครงการแบ่งปันเพื่อสังคม องค์กรแปลน(เด็ก) สถาบันคีนัน เป็นต้น เมื่อต่างคนต่างมีการขับเคลื่อนงานเพื่อสังคมเหมือนกันในบทบาทที่ดำเนินไปแต่บางครั้งต่างเดินไปคนละเส้นทางที่มองแล้วแทบจะคู่ขนานกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวคิด และการได้เข้ามาร่วมรู้จักองค์กรที่ไม่เคยได้รู้จักกัน รวมถึงบทบาทหน้าที่ในการทำงานไม่ว่าจะเป็นนักปฏิบัติหรือเป็นผู้สนับสนุน นอกจากนี้ช่องทางและแนวทางในการที่จะเดินร่วมทางกันเป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้ต่างคนต่างต้องมารับฟังเรื่องราวดี ๆ ของกันและกัน

Y-ACT หรือ ศูนย์กิจกรรมเยาวชนเพื่อชุมชน เน้นงานพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน ในการที่เพิ่มขีดความสามารถในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม มีสมาชิกหลากหลาย และมีเครือข่ายทำงานร่วมกันเรื่องพัฒนาเยาวชน เช่น Youth Net ทำงานร่วมกับ YIY, Black Box และกลุ่มเยาวชนอื่นๆ

Why I, Why? หรือ กลุ่มนวัตกรรมเยาวชนเพื่อสังคม มีปรัชญาการทำงานที่เชื่อว่า เยาวชนสามารถเปลี่ยนแปลงสังคมได้ เน้นการมองไปที่แง่บวกของเยาวชน เพื่อให้ดึงพลังและศักยภาพมาพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้นมีโครงการตลาดประกอบฝัน เพื่อที่จะให้เยาวชนได้ทำตามความฝันของตนเอง

กลุ่ม ITEM (กลุ่มศึกษาและพัฒนากิจกรรมนักศึกษา) มีกลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษามหาวิทยาลัย มีเครือข่ายนักศึกษาที่เป็นคณะกรรมการนักศึกษาตามมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นเครือข่ายในการทำกิจกรรมร่วมกันในการพัฒนากิจกรรม ได้แก่ พัฒนาคณะและเครื่องมือในการทำกิจกรรม มีการจัด Matching กิจกรรมกับคนเข้าด้วยกัน อีกส่วนหนึ่งคือการพัฒนากระบวนการ ไม่ว่าจะเป็ระบบการให้ทุน หรือการคัดโครงการของทางสถานศึกษา พยายามจะเข้าไปช่วยให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ITEM ทำงานด้วยความคาดหวังที่ต้องการให้นักศึกษาที่ทำงานสามารถที่จะกลายเป็น Active Citizen ในอนาคต

โครงการเยาวชนไทยไม่ทอดทิ้งสังคม (เยาวชน 1000 ทาง) เป็นโครงการที่เชื่อว่า เยาวชนมีพลัง สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ แต่มีสาเหตุสำคัญคือเรื่องของโอกาสที่จะต้องทำความเข้าใจและมีส่วนร่วมในสังคมรวมถึงการขาดทักษะและการสนับสนุนโอกาสและทรัพยากร โครงการและกิจกรรมนี้เกิดแนวคิดขึ้นเมื่อปี 2547 เป็นที่มาของวาระแห่งชาติเรื่องเด็กและเยาวชน จึงได้มีการจัดทำโครงการเยาวชน1000ทางในปี 2550 ภายใต้วิสัยทัศน์ของโครงการ คือ เด็กและเยาวชนมีศักยภาพในการที่จะสร้างสังคมที่เป็นสุขได้ พันธกิจของโครงการนั้นเป็นการสร้างระบบสนับสนุนกิจกรรม การพัฒนาศักยภาพและทักษะ ถอดบทเรียนและจัดการองค์ความรู้ หนุนรงค์ให้สังคมหันมาสนับสนุนและสร้างกระแสการทำกิจกรรม มีการเสริมว่าคณะทำงานมีเพื่อนๆ อยู่ตามภูมิภาค ซึ่งเราแบ่งเป็น 10 ภูมิภาค ทำให้มี 10 ทีม ซึ่งเป็นคนที่เข้าไปจับบริบทในพื้นที่ เข้าไปทำโครงการในแต่ละภูมิภาค

สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการเริ่มมาจาก อาจารย์ ดร. ปวย อึ้งภากรณ์ ตามแนวคิดเรื่องความจริง ความดี ความงาม ซึ่งมีวัตถุประสงค์คือฝึกบัณฑิตไทยให้รู้จักปรับตัว และได้มีโอกาสบริการสังคม ในรูปแบบการเป็นอาสาสมัครหลักสูตรบัณฑิตอาสาเป็นระดับประกาศนียบัตร 12 เดือน ที่ต้องลงไปอยู่กับชุมชนเพื่อเขียนสารนิพนธ์เพื่อที่จะบันทึกสภาพชนบท และการศึกษาวิเคราะห์ชุมชน รวมทั้งการมีความรู้ด้านการวิจัย นอกจากนี้เข้าไปเรียนรู้ชุมชน บัณฑิตที่เข้าไปอยู่จะต้องเข้าไปบริการชุมชนด้วย เช่น เป็นครูอาสา เป็นนักโภชนาการ ให้ความรู้เรื่องการเกษตร เป็นต้นแต่ยังมีอุปสรรคในการทำงานคือการถูกลดงบประมาณ ทำให้สามารถผลิตบัณฑิตอาสาสมัครได้เพียง 20 คนต่อปี บัณฑิตไม่ได้คิดกับ

ประสบการณ์ที่ทำงานให้ต้องแก้ตัวนอกจากนี้ยังมีกิจกรรมให้นักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เข้าไปเรียนรู้และทำกิจกรรมอาสาสมัครตามองค์กรต่างๆ เพื่อให้เขาได้เรียนรู้และตระหนักในประเด็นสังคม ทำให้มีจิตอาสาและทำสิ่งดีๆ เพื่อสังคม ในโครงการสัมผัสนวัตกรรมชุมชน ลงชุมชนเพื่อเรียนรู้ชีวิตชุมชน และปัญหาที่เขาพบเจอ เพื่อให้นักศึกษาได้รับรู้สภาพปัญหาจากพื้นที่

เครือข่ายเยาวชนกรุงเทพ และสภาเยาวชนกรุงเทพ ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำงานเรื่องเยาวชน เพื่อเยาวชน โดยเยาวชน สภาเยาวชนกรุงเทพตั้งมาประมาณ 7 ปี ตั้งแต่เป็นเยาวชนอาสาสมัครพัฒนากรุงเทพ มาเป็นสโมสรเยาวชนกรุงเทพ และผลักดันจนเป็นระเบียบของกทม. ให้มีสภาเยาวชนกรุงเทพมหานคร และมีการเลือกตั้ง มีสภาเยาวชนเขตครบ 50 เขต มีผู้แทนเยาวชนทั้งจากอาชีวะ มัธยม มหาวิทยาลัย กลุ่มผู้พิการ เอ็นจีโอที่ทำงานด้านเยาวชน ฯลฯ เริ่มทำงานมาตั้งแต่ปี 2550 เป้าหมายหลักในการทำงานของสภาเยาวชนกรุงเทพมหานคร คือ การเข้าไปทำประเด็นที่เยาวชนเกี่ยวข้อง เข้าไปดูแลกลุ่มเยาวชนต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันหลากหลายค่อนข้างสูง และการเข้าถึงโอกาสของเด็กกรุงเทพนั้นค่อนข้างง่าย และมีกิจกรรมที่จัดในพื้นที่กรุงเทพแต่ยังไม่มีหลากหลายเพราะยังมีกลุ่มคนเดิมๆ ที่ทำเป็นวงแคบมากๆ ปัจจุบัน การพัฒนาเรื่องจิตอาสาให้เด็ก ส่วนของกรุงเทพ(กทม.) ยังมีน้อย การทำงานของสภาเยาวชนกรุงเทพ สภาเยาวชนกรุงเทพฯ มีหลักการทำงานคือ **ขจัดร้าย** คือการแก่งัดที่เป็นปัญหา อาทิเช่น การร่วมมือกับภาครัฐณรงค์เรื่องยาเสพติด เรื่องแนวคิดการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา หรือเรื่องอาสาสมัคร **ขยายดี** คือการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ และ**สร้างภูมิคุ้มกัน** คือการทำให้แผนงานหรือนโยบายในมีความต่อเนื่องสม่ำเสมอ

การขับเคลื่อนงานและกิจกรรมต่างๆของกลุ่มเยาวชนที่มีความแตกต่างกันไปทั้งในวิธีการ วัตถุประสงค์และประเด็น แต่เป้าหมายที่เดินร่วมกัน คือ การช่วยกันพัฒนาสังคมตามกำลังและศักยภาพที่ตนเองมีความสามารถที่จะทำได้ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ไม่อาจจะปฏิเสธได้ทั้งเรื่องของวัตถุนิยม ทุนิยม และการแวดล้อมด้วยสื่อ การสื่อสารที่ซุกงูใจให้เด็กและเยาวชนสามารถเดินผิดทางได้ง่าย หากทุกอย่างเอื้อต่อการสนับสนุนให้เด็กเยาวชนมีพื้นที่ในการทำงานเพื่อสังคมมากขึ้น

สถานการณ์ทางสังคม..จิตสาธารณะและสถานการณ์เยาวชนไทยในยุคโลกาภิวัตน์

การพัฒนาทางสังคมในปัจจุบันหรือไม่ว่าจะเป็นยุคใดก็ตามสิ่งที่เห็นได้ชัดคือการเน้นพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้สังคมให้ความสำคัญการเติบโตเกี่ยวกับรายได้ของประเทศ ส่งผลต่อโครงสร้างการศึกษา ครอบครัว โรงเรียน ที่เป็นปัจจัยสำคัญภายใต้กระแสการพัฒนา ทำให้เห็นสิ่งที่ขาดหายไปคือ การสร้างพลเมืองที่รับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งการศึกษานอกห้องเรียนอาสาสมัครสังคมเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากสังคมนอกจากการอยู่กับตัวเอง ช่วยให้ได้เรียนรู้ตัวเองและสังคม ส่วนครอบครัว ในปัจจุบันเป็นครอบครัวเดี่ยว ส่วนหนึ่งทำให้เด็กไม่ได้มีโอกาสเปิดตัวเองสู่สังคมและเรียนรู้ด้านจิตสาธารณะ นอกจากนี้สื่อ เป็นตัวกลางส่งผ่านข้อมูลข่าวสารไปยังคนจำนวน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนรวมถึงสังคม ซึ่งข้อมูลที่ได้รับมีทั้งดีและไม่ดี ปัจจุบันมีการผสมผสานสื่อที่หลากหลายและรอบตัว เด็กอยู่ท่ามกลางโฆษณาประชาสัมพันธ์อยู่ตลอดเวลา

สถานการณ์เยาวชนปัจจุบันนั้นต้องมองเห็นตั้งแต่พัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจควบคู่กันไป ได้แก่ ด้านสมองนั้นเป็นการพัฒนา การจดจำที่ดี เกิดจากการทำซ้ำ การจดจำที่ดี การเรียนรู้ต้องทำเพื่อพัฒนาสมอง เสริมการคิดเชิงบวก ให้เด็กลงมือทำ กล้าคิด กล้าสร้างสรรค์ ทำให้เป็นสิ่งเชื่อมโยงสู่ประสบการณ์ที่สร้างความอัจฉริยะ ในตัวเด็กเองได้ เยาวชนที่ดีต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เชื่อมโยงภาพรวม เรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง ประสบการณ์ตรงคือกิจกรรมสร้างสรรค์ แสดงความต้องการ ตัดสินใจที่ทำได้ด้วยตนเอง ส่วนด้านนโยบายและกลไกต่าง ๆ รัฐบาลได้เสนอวาระแห่งชาติด้านเด็กและเยาวชน 5 ด้าน และหนึ่งในนั้นคือ กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างความตระหนักและความภาคภูมิใจให้เด็กเอง ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเกี่ยวกับเด็กเยาวชน ได้แก่ เด็กขาดการรับข่าวสารข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเรื่องจริง ขาดโอกาสในการตัดสินใจ จนเชื่อมโยงขาดการคิดริเริ่มขาดความคิดสร้างสรรค์ถูกสกัดกั้น จนยังมีผู้ใหญ่ไม่ไว้วางใจเด็ก เด็กมีหน้าที่อยู่ในกรอบเท่านั้น

ซึ่งแนวทางการแก้ไข และการพัฒนาเด็กเยาวชนมี 5 ประเด็น คือ รัฐควรลงทุนการแก้ปัญหาเยาวชนให้มากขึ้น , ผลักดันให้มีการจัดตั้งกองทุนหรือ องค์กรที่สนับสนุนกิจกรรม, รัฐควรส่งเสริมหรือร่วมมือกับNGOเพื่อให้มีกองทุนสนับสนุนการทำงานเยาวชน,รัฐควรสร้างและเสริมผู้ประกอบการทางสังคมอย่างมีค่าตอบแทนเพราะเป็นอาชีพหนึ่ง และผู้ประกอบการร่วมกันสร้างพื้นที่ที่ดีให้เด็กและเยาวชน ทั้งหมดนี้เพื่อให้เด็กเกิดทักษะชีวิต เด็กกล้าคิดกล้าทำ สร้างสรรค์ สู่การเป็นพลเมืองที่ดีต่อไปจากสถานการณ์สังคม จิตสาธารณะและเยาวชนในสังคมไทยในปัจจุบันนั้นทำให้เห็นว่าเยาวชนสามารถทำงานเพื่อสังคมได้โดยผู้ใหญ่หรือสังคมต้องเน้นเรื่องความคิดของเด็กเยาวชนมากกว่าเรื่องอายุและที่สำคัญคือสภาวะจิตใจ ซึ่งภายใต้สถานการณ์กระแสโลกที่ทำให้เงื่อนไขทางสังคม พฤติกรรมเด็กเปลี่ยน และการพัฒนาเด็กเยาวชนยังต้องมีการเชื่อมต่อกับเด็กต่อโอกาส และการคงคุณค่าการทำงานยั่งยืนต่อไป

สร้างเสริมแนวคิด ค้นหาช่องทางร่วมกัน Siam Youth Forum

การช่วยกันหนุนเสริม การทำงานเป็นเครือข่ายเป็นเรื่องสำคัญ แนวคิดของแต่ละกลุ่มองค์กรสามารถเป็นกระจกสะท้อนการทำงานเพื่อสังคมได้เสมอ องค์กรทางภาคธุรกิจเองก็เช่นเดียวกัน เมื่อศักยภาพเด็กเยาวชนมีไม่พบกับผู้ใหญ่วัยทำงานก็ต่างต้องให้การสนับสนุนทั้งในเรื่องช่องทางและแนวคิดเพื่อการพัฒนาศักยภาพของตนเอง อาทิเช่น การบริหารจัดการ ทั้งเรื่องจัดการการเงิน จัดการคน จัดการข้อมูล รวมถึงพื้นที่และช่องทางภายในให้เด็กเยาวชนทำกิจกรรมเพื่อสังคม

เมื่อแต่ละคนทางมีวิธีการทำงานที่ต่างเอาออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันก็ทำให้เกิดเครือข่ายการทำงาน พลังของการประสานก็สามารถทำให้การขับเคลื่อนประเด็นในสังคมสามารถทำได้ง่าย รวมถึงมีผู้สนับสนุน เช่น องค์กรภาคธุรกิจ ภาครัฐ ภาคประชาสังคม ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนทรัพยากรด้านการเงิน ทุนเวลา และสวัสดิการต่างๆ เครื่องมือในการทำงานเพื่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์การสื่อสาร การอบรม การฝึกฝนจิตใจและวิธีการทำงาน รวมถึงการเข้ามารู้จักกันแล้วทำให้สามารถไปเชื่อมโยงกันได้ทั้งหมด มีการขับเคลื่อนต่อไป

ในปัจจุบันมีการสร้างคนเพื่อจะขึ้นมาพัฒนาประเทศเป็นจำนวนมาก แต่ทว่าคนที่ตั้งใจดีที่จะทำงานเพื่อพัฒนาประเทศ ต้องประสบกับปัญหาด้านความไม่มั่นคงทางการเป็นอยู่ และโครงการไม่ได้รับการสนับสนุนต่อเนื่อง ทำให้ไม่มีความยั่งยืน ซึ่งเราในฐานะที่เป็นเครือข่ายร่วมกันคิด ช่วยทำให้ช่วยทำให้เรื่องราวดี ๆ ออกสู่สังคมได้ดังเช่นแนวทางผู้ประกอบการทางสังคม ซึ่งมีการผลักดันประเด็นทางสังคมของเด็กและเยาวชนต้องชวนกันทำกิจกรรม เพื่อให้ผู้ใหญ่ได้เห็นพลังของการรวมกลุ่มเพื่อสังคม